

VÄLIKYSYMYS 4/2006 vp

Lapsiperheiden aseman parantaminen

Eduskunnalle

Suomalaisen yhteiskunnan vaurastumisesta huolimatta on köyhyydestä kärsivien lapsiperheiden määrä kasvanut. Hallituksen budjettiriihen puolesta jäi köyhimmille lapsiperheille jaettavaksi vain akanoita, kokonaista kuusi euroa korotusta lähinnä yksinhuoltajille kohdistuvaan elatustukeen. Tätä saavutusta hallitus kuvasi itseensä tyytyväisenä hyrysten panostukseksi lapsiperheisiin ja kaikkein pienituloisimpiin kansanryhmiin. Budjettiriihen päätös yhdessä hallituskauden aiempien päätösten kanssa ei mitenkään riitä täyttämään hallituksen ohjelmaansa kirjaamia tavoitteita lasten hyvinvoinnin turvaamisesta ja edistämisestä sekä lapsiperheiden aseman parantamisesta.

Hallituksen epäonnistuminen perhepolitiikassa näkyy myös lukuisissa asioissa sivuavissa tutkimuksissa. Samaan aikaan kun hyvä talouskehitys on parantanut lapsiperheiden enemmistön asemaa, on heikkoon tulokehitykseen jumiutuneiden lapsiperheiden osuus kasvanut. Lapsiperheiden toimeentulo-ongelmat kytkeytyvät sekä työmarkkinatilanteeseen että perhepoliittisten etuuksien reaalitason heikkenemiseen.

Perhepoliittisten tulonsiirtojen merkitys lapsiperheiden tuloissa on vähentynyt. Köyhyysriskin kannalta suuri vaikutus on ollut sillä, että vähimmäisetuuksien ja indeksiin sitomattomien etuuksien taso on jäänyt jälkeen yleisestä ansiotason noususta ja jopa hintojen kehityksestä. Vuonna 1990 olivat perhe ja lapset -pääryhmän menot noin 13 prosenttia kaikista sosiaalimenoista. Vuonna 2003 vastaavat menot olivat 11 prosenttia eli olivat laskeneet kaksi prosenttiyks-

sikköä. Lapsiperheiden saamat perhepoliittiset tulonsiirrot kotitaloutta kohden ovat reaalisesti laskeneet noin 10 prosenttia vuodesta 1990.

Kun vuonna 1990 Suomessa oli 28 000 köyhää lapsiperhettä ja niissä asui 50 000 lasta, oli vuonna 2003 köyhien lapsiperheiden määrä kasvanut 63 000:een ja niissä asui jo 131 000 lasta. Erityisesti köyhyysriski on kasvanut yksinhuoltajaperheissä, mutta riskiryhmään kuuluvat myös monilapsiset perheet sekä perheet, joissa on alle kolmivuotiaita lapsia.

Tuoreen tutkimuksen mukaan maassamme elää noin 170 000 työtöntä pelkän perusturvan varassa. Näissä kotitalouksissa elää 120 000 lasta. Nämä lapsiperheet elävät tuloilla, jotka jäävät alle EU:n määrittelemän köyhyysrajan, 750 euroa kuukaudessa. On selvää, että lapsen perustarpeiden tyydyttäminen muodostuu näissä perheissä hyvin haasteelliseksi.

Lapsiperheiden työllisyysaste on ryhmässä 30—49-vuotiaat 7—8 prosenttiyksikköä alle lamaa edeltävän tason. Perheen perustamisiässä olevilla 20—29-vuotiailla työllisyysaste on peräti 15 prosenttiyksikköä heikompi kuin ennen lamaa. Yksinhuoltajien työllisyystilanne on heikentynyt muita lapsiperheitä voimakkaammin. Samalla yksinhuoltajien määrä on kasvanut. 1990-luvun alussa yksinhuoltajaperheitä oli n. 90 000, vuonna 2003 yksinhuoltajaperheiden määrä oli kasvanut 118 000 perheeseen.

Lasten köyhyyden ja huono-osaisuuden lisääntymisellä on monia seurausvaikutuksia. Köyhien, alle minimielintasovaatimusten elävien perheiden lapsilla ei useinkaan ole mahdol-

lisuutta harrastaa tai osallistua koulun retkiin. Toimeentulon niukkuudesta seuraa hyvin usein perheiden vanhempien elämänhallinnan heikkeneminen. Vanhempien pahoinvointi lisää lasten pahoinvointia, joka näkyy yhä selvemmin koulun sekä lastensuojelun arjessa. Sosiaalitoimen avohuollon piirissä olevien lasten määrä samoin kuin huostaanottojen määrä on kasvanut kymmenen viime vuoden aikana huolestuttavaa tahtia. Suomesta on tulossa kovaa vauhtia lasten luokkayhteiskunta, jossa heikoimmassa asemassa olevien lasten mahdollisuudet hyvään lapsuu-

teen heikkenevät entisestään, ellei hallitus puutu kehitykseen vielä tällä hallituskaudella.

Edellä olevan perusteella ja Suomen perustuslain 43 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan välikysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä lasten eriarvoistumiskehityksen pysäyttämiseksi ja lapsiperheiden vanhempien työmarkkinatilanteen parantamiseksi?

Helsingissä 28 päivänä syyskuuta 2006

Tarja Cronberg /vihr
Heidi Hautala /vihr
Rosa Meriläinen /vihr
Erkki Pulliainen /vihr
Johanna Sumuvuori /vihr
Anni Sinnemäki /vihr
Oras Tynkkynen /vihr
Jyrki Kasvi /vihr
Merikukka Forsius /vihr
Kirsi Ojansuu /vihr
Janina Andersson /vihr
Eero Akaan-Penttilä /kok
Sirpa Asko-Seljavaara /kok
Kaarina Dromberg /kok
Leena Harkimo /kok
Pertti Hemmilä /kok
Hanna-Leena Hemming /kok
Anne Holmlund /kok
Jyri Häkämies /kok
Marjukka Karttunen /kok
Jyrki Katainen /kok
Jari Koskinen /kok
Pekka Kuosmanen /kok
Esko Kurvinen /kok
Jere Lahti /kok
Kalevi Lamminen /kok
Jouko Laxell /kok
Suvi Lindén /kok
Marjo Matikainen-Kallström /kok
Olli Nepponen /kok

Tuija Nurmi /kok
Heikki A. Ollila /kok
Reijo Paaanen /kok
Maija Perho /kok
Lyly Rajala /kok
Paula Risikko /kok
Martin Saarikangas /kok
Petri Salo /kok
Sari Sarkomaa /kok
Kimmo Sasi /kok
Arto Satonen /kok
Timo Seppälä /kok
Juhani Sjöblom /kok
Marja Tiura /kok
Irja Tulonen /kok
Raija Vahasalo /kok
Jan Vapaavuori /kok
Ahti Vielma /kok
Jari Vilén /kok
Lasse Virén /kok
Ben Zyskowitz /kok
Sari Essayah /kd
Toimi Kankaanniemi /kd
Päivi Räsänen /kd
Kari Kärkkäinen /kd
Leena Rauhala /kd
Raimo Vistbacka /ps
Timo Soini /ps
Annika Lapintie /vas
Mikko Immonen /vas

VK 4/2006 vp — Tarja Cronberg /vihr ym.

Minna Sirnö /vas
Outi Ojala /vas
Kari Uotila /vas
Jaakko Laakso /vas
Iivo Polvi /vas
Erkki Virtanen /vas
Anne Huotari /vas
Pentti Tiisanen /vas

Matti Kauppila /vas
Veijo Puhjo /vas
Unto Valpas /vas
Martti Korhonen /vas
Esko-Juhani Tennilä /vas
Matti Kangas /vas
Mikko Kuoppa /vas
Markus Mustajärvi /vas